

ІХТІОФАУНА РУСЛОВИХ ВОДОСХОВИЩ МАЛИХ РІЧОК БАСЕЙНУ ПРИП'ЯТІ ЗА ВПЛИВУ УРБАНІЗАЦІЇ

О.В. Волкошовець¹, Й.В. Гриб², В.В. Сондак¹

¹ Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

² Інститут гідробіології НАН України, м. Київ

Визначено умови формування складу аборигенної іхтіофауни в умовах сегментації русел малих річок Устя й Іква та їх руслових водосховищ з різним рівнем антропогенного навантаження, розроблені рекомендації щодо збереження видового різноманіття та природних умов для відтворення їх аборигенної іхтіофауни.

Господарська діяльність на малих річках взаємопов'язана з процесами історичного розвитку суспільства. На жаль, вона виявилась у надмірному розорюванні заплавлених лук, недотриманні статусу захисних прибережних смуг, забрудненні річок зливовими та стічними водами від житлово-промислових комплексів, поділі греблями профілю річок на сегменти — окремі самоврегульовані системи, що в свою чергу призвело до порушення цілісності природних комплексів і позначилось на зменшенні їх стійкості до впливу природних та антропогенних чинників.

На проблему демографічного та антропогенного навантаження на річкові басейни в наукових дослідженнях звернули увагу цілий ряд вчених [5, 6].

Актуальність проведених досліджень зумовлена тим, що внаслідок наростання урбанізації, зменшення пропускної здатності річкових русел, скидання промислових та сільськогосподарських стоків за відсутності стратегії суспільства щодо збереження, охорони та відновлення продуктивності антропогенно-трансформованої річкової мережі, значно знизилась рибопродуктивність, кількість рибопродукції в природних водоймах регіону, погіршилась споживча якість риб через накопичення токсичних домішок — важких металів, нафтопродуктів та радіонуклідів [1, 2].

З метою з'ясування причин зниження видового різноманіття аборигенної іхтіофауни, кризового зменшення кількості рибної продукції та розроблення заходів щодо недопущення подальшої деграда-

ції річкової мережі, нами, починаючи з 2007 року, здійснювалось вивчення іхтіоекологічної ситуації, що склалась у руслових водосховищах малих річок, розташованих в зоні впливу урбанізованих територій.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Об'єктом дослідження була іхтіофауна малих річок басейну Прип'яті, русло якої приймає зі сторони України 10 приток I-го порядку і більше 70 приток II-го порядку, які переважно відрегульовані на стік через трансформацію в меліоративні канали або зарегульовані русловими водосховищами. Серед таких річок репрезентативними є протоки Прип'яті II-го порядку рр. Устя, Іква з різним рівнем антропогенного навантаження та густотою населення — 97,0 чол./км² та 52,0 чол./км², відповідно (рис. 1, 2).

Дослідження здійснювались протягом 2005–2009 рр. шляхом відбору та опрацювання іхтіологічного матеріалу, отриманого внаслідок контрольних ловів здійснених із застосуванням загальноприйнятих методик та програм дослідницьких робіт: дозволів на спеціальне використання риби та інших водних живих ресурсів ДКРГ № 002 від 17.08.2007 р., № 007 від 18.03.2008 р. виданих Державним Комітетом рибного господарства України. Загалом було відібрано 1011 екземплярів різних видів риб, опрацювання яких і дало можливість охарактеризувати сучасний видовий склад та стан іхтіоценозу досліджуваних басейнів річок та їх руслових водосховищ [5, 6] (табл. 1).

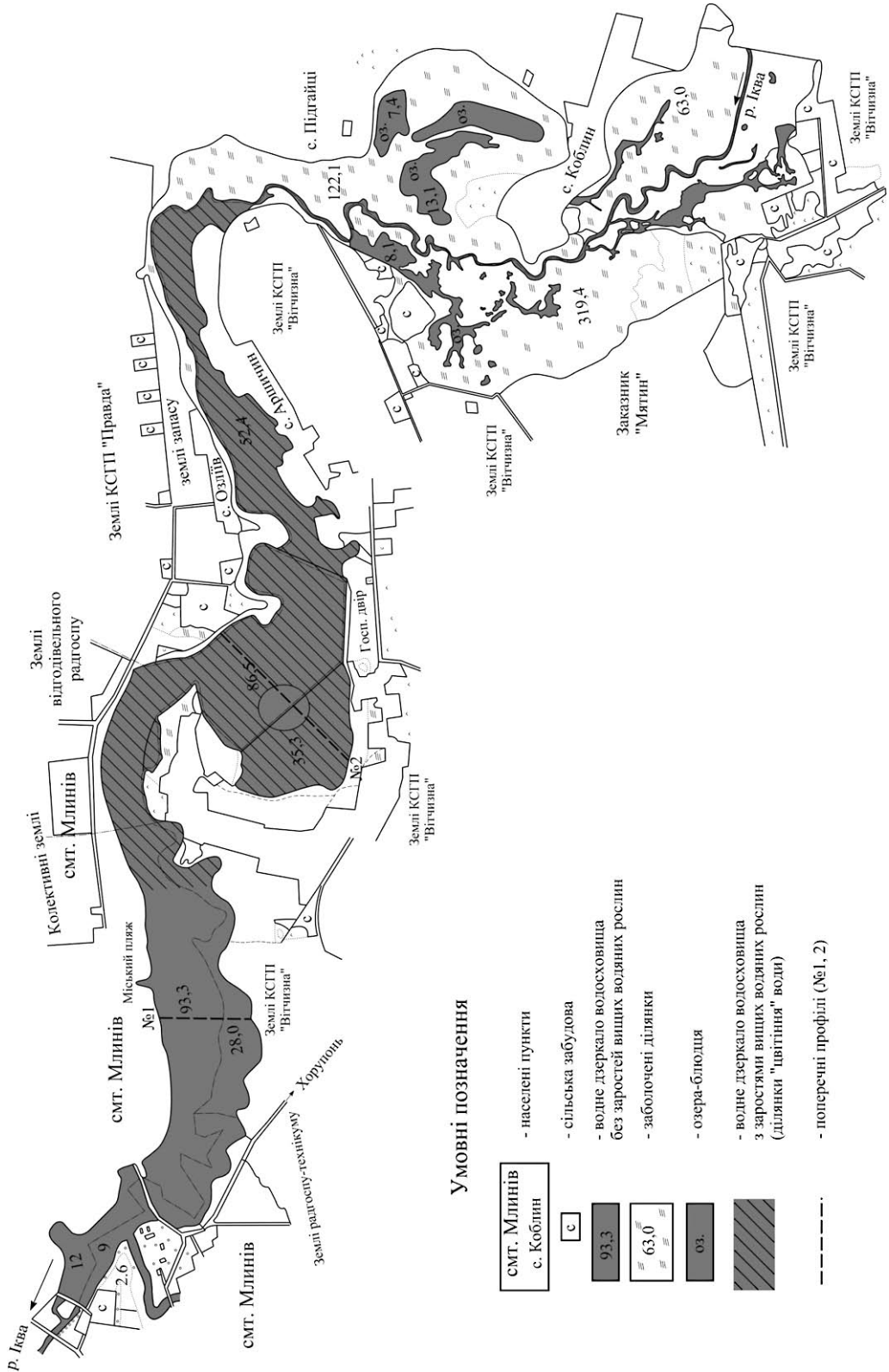

Рис. 1. Карта-схема Млинівського водосховища (р. Іква) [6]

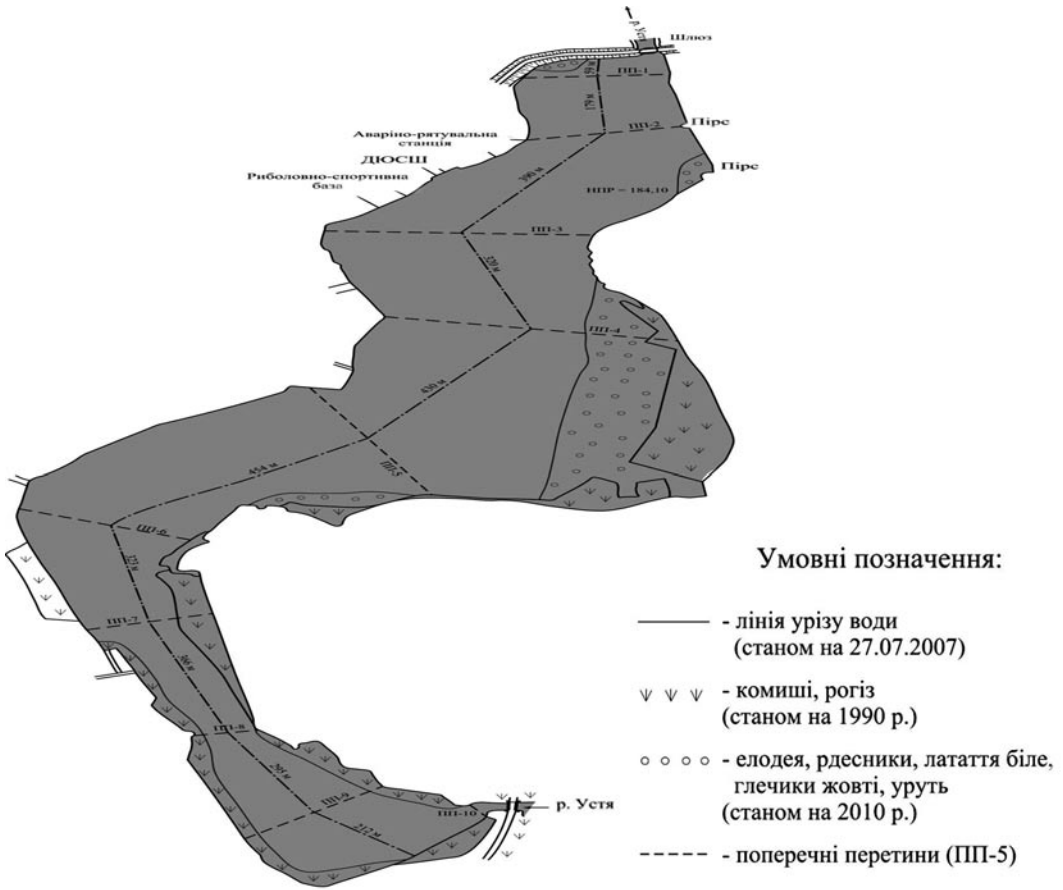

Рис. 2. Карта-схема Басівкутського водосховища (р. Устя) [6]

Таблиця 1. Кількість матеріалу, зібраного в рр. Іква, Устя та їх руслових водосховищах впродовж 2005–2011 рр.

Види робіт	Млинівське водосховище	Басівкутське водосховище
Проаналізовано уловів з контрольних знарядь лову, с/д	48	57
Проміряно риб, екз.	581	430
Зроблено біологічний аналіз риб, екз.	581	430
Гідробіологічні дослідження, проб	250	232

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Для порівняльного аналізу були використані результати іхтіологічних досліджень басейну Прип'яті та її приток, зроблені В.С. Пенязем у 1957 р. та дані В.В. Сондака (2009 р.) щодо складу аборигенної іхтіофауни річок-водоприйма-

чів приток першого порядку рр. Горинь, Стир.

Аналіз опрацьованих матеріалів показав, що правобережні притоки II-го порядку р. Прип'ять (рр. Случ, Іква, Устя) переважно населяли види риб рео-лімно-фільного та реофільного комплексів, які належали до 10 родин, 2 класів і складали

36 видів. До основи вилову входили: лящ, рибець, білизна, в'язь, судак, сом, щука, миньок, окунь, марена, головень, підуст. Інколи у відловах траплялися: осетер, стерлядь, вирезуб, ялець, голян. Іхтіофауна лімнофільного комплексу — карась звичайний, плітка, лин, лящ, щука, плоскирка, краснопірка була зосереджена в заплавлених озерах [2, 3, 6].

За останні 50 років іхтіофауна приток Прип'яті (р. Стир та притока II-го порядку р. Іква, р. Горинь та притока II-го порядку р. Устя) зазнала значних структурних пербудов та змін. В сучасних умовах рибне населення цих річок представлено 10 видами та 29 видами, 24 з яких аборигенні.

Порівняно з описом В.С. Пенязя з'явилися види, які здійснили саморозселення і отримали назву "риби-вселенці" (ротан головешка і триголкова колючка). Через акліматизацію та інтродукцію у річковій мережі регіону з'явилися представники далекосхідного фауністичного комплексу (білий та строкатий товстолоби, білий амур). Був реакліматизований вугор європейський, зниклими стали стерлядь, осетер, вирезуб. У відловах були відсутні: мінога, ялець, голян, чехонь, бистрянкя, голець та щипавка. Стали рідкісними підуст, форель, рибець та червонокнижники — карась звичайний, миньок та марена (табл. 2) [4, 5].

Таблиця 2. Склад аборигенної іхтіофауни правобережних приток Прип'яті (рр. Горинь, Устя, Стир, Іква) та їх руслових водосховищ [6]

Вид риб	Досліджувані райони в басейнах річок						
	За даними Сондака В.В., 2009 р.			Власні дослідження (2001–2010 рр.)			
	р. Стир, гирло, (с. Зарічне)	Хрінницьке водосховище	р. Горинь, гирло (с. Висоцьк)	Млинівське водосховище	рр. Стир, Іква від греблі водосх. до с. Торговиця	Басівкутське водосховище	р. Устя від греблі водосх. до р. Горинь
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Esox lucius</i> , L.	++++	+++++	++++	++++	+++++	++	+
<i>Barbus borysthenticus</i> , D.	-	-	-	-	++	-	-
<i>Rutilus rutilus</i> , L.	+++++	+++++	+++++	+++++	+++++	++++	++
<i>Leuciscus cephalus</i> , L.	++++	+	++++	+	+++	-	-
<i>L. idus</i> , L.	++	+	++	+	++	-	-
<i>Scardinius erythrophthalmus</i> , L.	+++	++++	++++	++++	++++	+	-
<i>Aspius aspius</i> , L.	+++	+	+++	+	+++	-	-
<i>Leucaspicus delineatus</i> , L.	+++++	+++++	+++++	+++++	+++++	+++	+++
<i>Tinca tinca</i> , L.	++	+++++	++	++	+++	+	-
<i>Vimba vimba</i> , L.	+++	-	+++	-	++	-	-
<i>Chondrostoma nasus</i> , L.	+++	-	+++	-	++	-	-
<i>Gobio gobio</i> , L.	+	-	+	-	-	-	-
<i>Alburnus alburnus</i> , L.	+++++	++++	+++++	++++	+++	+++++	+++
<i>Blicca bjoerkna</i> , L.	+++++	++++	+++++	++++	++++	+++	-
<i>Abramis brama</i> , L.	+++++	+++	+++++	++++	++++	+++	-
<i>A. sapa</i> , P.	++	-	++	-	++	-	-
<i>Rhodeus sericeus</i> , P.	+	++	+	++	+	++	+
<i>Carassius carassius</i> , L.	++	+	++	-	++	-	-
<i>C. auratus gibelio</i> , B.	+++	++++	+++	++++	++++	++++	+++

1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Cyprinus carpio</i> , L.	+++	++	+++	+	++	+	-
<i>Hypophthalmichthys molitrix</i> , V.	-	+	-	+	-	+	-
<i>Aristichthys nobilis</i> , R.	-	+	-	+	-	+	-
<i>Ctenopharingodon idella</i> , V.	-	+	-	+	-	+	-
<i>Gobitius taenia</i> , L.	-	-	-	-	-	-	-
<i>Misgurnus fossilis</i> , L.	++	+	++	+	++	-	-
<i>Neogobius fluviatilis</i> , P.	+++	++	+++	++	++	++	++
<i>Gasterosteus aculeatus</i> , L.	++	-	++	-	+	-	-
<i>Lota lota</i> , L.	+++	-	+++	-	++	-	-
<i>Silurus glanis</i> , L.	+++	+	+++	+	++	-	-
<i>Perca fluviatilis</i> , L.	+++++	+++++	+++++	+++++	+++++	+++++	+++
<i>Gymnocephalus cernuus</i> , L.	+++	+++	+++	+++	+++	+++	+++
<i>Stisostedion lucioperca</i> , L.	++	+	++	-	++	+	-
<i>Anguilla anguilla</i> , L.	+	-	+	-	+	-	-
<i>Percottus glehni</i> , D.	++	+	++	+	+	+++	++++
<i>Розподіл риб за екологічними групами</i>							
Лімнофіли	17	17	18	17	16	16	8
Реофіли	3	-	3	-	3	-	-
Лімно-реофіли	7	6	7	4	8	2	2
Рео-лімнофіли	2	2	2	2	2	1	-
Видове різноманіття	29	25	29	23	29	19	10

Примітка. + — вид зустрічається поодинокі; ++ — рідко; +++ — часто; ++++ — дуже часто; +++++ — вид зустрічається масово.

З'ясовано, що в руслових водосховищах малих річок залишилися тільки види риб лімнофільного і частково лімно-реофільного комплексу, які змогли пристосуватись до новостворених умов, де майже відсутня течія та відчутно накопичені у донних відкладах забруднюючі речовини [5, 6].

Дані таблиці свідчать, з 36 видів риб, описаних В.С. Пенязем у 1957 р., в річковій мережі залишилось 29 видів, з них 24 види аборигенні, з'явилося 5 вселенців інвазійних та акліматизованих, 7 видів у відловах були відсутні, а такі види, як осетер, стерлядь, вирезуб, вже давно не трапляються в річковій мережі. В сучасних руслових водосховищах наявні 13 видів, 8 з яких промислово цінні: окунь, плітка, щука, лин, плоскирка, карась сріблястий, лящ, краснопірка (табл. 2, 3, 4).

Руслові водосховища функціонують як самостійні екосистеми, де ростові харак-

теристики аборигенної та інтродукованої іхтіофауни значно пригнічені, особливо у Басівкутському водосховищі, а споживчі характеристики (якість, наявність стороннього запаху — нафтопродуктів, активного мулу очисних споруд тощо) риб не дають можливості використовувати умови водосховища для промислового зарибнення.

Однак, незважаючи на трансформацію річкової мережі, є ділянки, які поки що зберігають умови для виживання і відтворення риб рео-лімнофільного комплексу — р. Іква від греблі Млинівського водосховища і р. Стир від греблі Хрінницького водосховища до с. Торговиця — місця впадіння р. Іква в р. Стир, що пов'язано зі стабілізацією і покращенням у водосховищах якості води, сприятливим кисневим режимом за греблею водосховища, зростанням швидкості течії до 0,4–0,5 м/с та твердим дном без мулових відкладів і десорбції з

Таблиця 3. Морфометричні характеристики популяцій промислово цінних видів риб Млинівського водосховища [6]

Вид риб	Вік риб	Зоологічна довжина тіла, L (см)	Промислова довжина тіла, l (см)	Довжина голови, С (см)	Висота тіла, Н (см)	Маса тіла, Р (г)	Індекси		
							великоголовості	прогонистості	вгодюваності
Окунь <i>Perca fluviatilis</i>	3+	20,9	17,9	5,2	4,9	190,3	29,0	3,6	3,3
	5+	30,7	26,7	7,7	7,3	366,7	28,8	3,6	1,9
Плітка <i>Rutilus rutilus</i>	3+	19,2	16,2	4,2	4,8	78,7	25,9	3,4	1,8
	4+	20,9	17,5	4,5	6,0	91,0	25,7	2,9	1,7
Плоскирка <i>Blicca bjoerkna</i>	3+	16,7	13,7	3,8	5,1	57,4	27,7	2,7	2,2
Лящ <i>Abramis brama</i>	3+	30,9	27,9	7,4	10,2	525,0	26,5	2,7	2,4
	4+	43,0	40,0	10,3	14,2	650,0	25,7	2,8	1,6
Щука <i>Esox lucius</i>	2+	42,3	39,3	10,8	6,4	495,0	27,4	6,1	0,8
	3+	43,2	40,2	11,0	6,5	558,8	27,3	6,2	1,1
	4+	59,2	55,2	15,1	8,9	749,0	27,3	6,2	0,4
Краснопірка <i>Scardinius erythrophthalmus</i>	3+	17,2	14,2	2,4	4,3	64,0	16,9	3,3	2,2
	4+	17,7	14,7	2,4	4,4	68,8	16,3	3,3	2,2
	5+	19,3	15,3	2,6	4,6	93,5	16,9	3,3	2,6
Головень <i>Leuciscus cephalus</i>	3+	28,7	25,5	6,3	7,0	302,2	24,7	3,6	1,8
	4+	37,3	34,0	8,2	9,3	446,3	24,1	3,6	1,1
Білізна <i>Aspius aspius</i>	3+	35,2	32,0	9,1	8,2	500,0	28,4	3,9	1,5
Карась сріблястий <i>Carassius auratus gibelio</i>	2+	14,8	12,9	3,7	2,9	99,8	28,7	4,4	4,4
	4+	20,5	18,0	5,0	4,1	228,0	27,7	4,3	3,9
	5+	23,4	20,9	6,1	4,7	330,0	29,2	4,4	3,6
Лин <i>Tinca tinca</i>	4+	33,9	30,0	8,0	10,2	491,0	26,7	2,9	1,8

Примітка. Відхилення морфометричних характеристик риб: від сер. промислової довжини 4–7 см, за масою тіла — 7–10 г.

них забруднюючих речовин у придонні шари водного середовища [5, 6].

Згідно з описом іхтіофауни В.С. Пенязя, в річковій мережі Полісся іхтіофауна лімнофільного комплексу, 50 років тому, становила 41,0%, а реофільного — 59,0%. За час наших досліджень (2002–2011 рр.) частка іхтіофауни фіто-лімнофільного комплексу зросла до 81,1% — 83,3%, а частка літо-реофільних риб не перевищувала 16,7% — 17,2%, тобто, кількість іхтіофауни лімнофільного комплексу у басейнах річок зросла у 2 рази, а частка реофільної іхтіофауни зменшилась у 3 рази, що свідчить про перехід традиційного

рео-лімнофільного річкового іхтіоценозу в бік лімнофільного — ознака деградації водного середовища та іхтіоценозу (рис. 3).

Контрольні лови руслового Млинівського водосховища впродовж 2001–2010 рр. показали, що з промислово цінних видів, різновікові популяції характерні для 10 видів риб: лящ, плоскирка, плітка, лин, карась сріблястий, краснопірка, щука, окунь, головень та білізна. Найбільш чисельними у відловах були популяції ляща (32,6%), плітки (23,1–25,6%), краснопірки (13,1–25,5%), лина (20,9%), плоскирки (18,9%), окуня

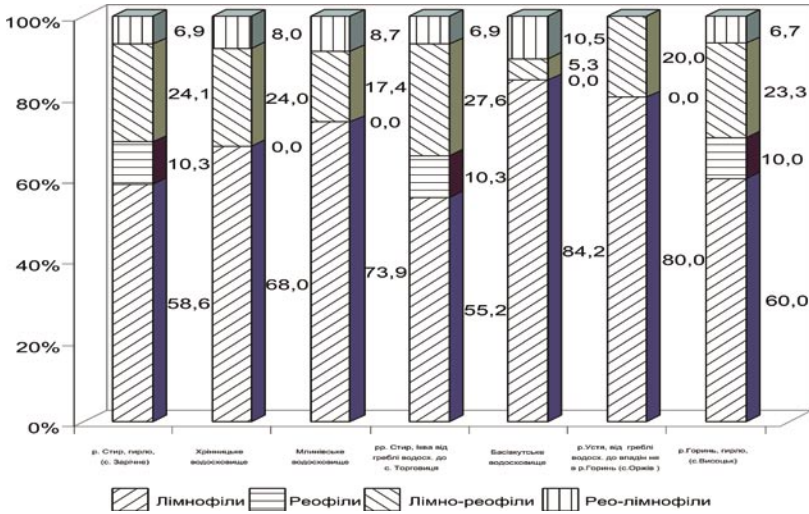

Рис. 3. Склад іхтіоценозу приток р. Прип'ять за профілем русла — рр. Стир, Іква, Горинь, Устя та їх руслових водосховищ [5, 6]

Таблиця 4. Морфометричні характеристики популяцій промислово цінних видів риб Басівкутського водосховища [6]

Вид риб	Вік риб	Зоологічна довжина тіла, L (см)	Промислова довжина тіла, l (см)	Довжина голови, С (см)	Висота тіла, Н (см)	Маса тіла, Р (г)	Індекси		
							велико-головості	прогонистості	вгодованості
Лин	4+	27,7	24,7	7,2	9,1	340,0	29,1	2,7	2,2
<i>Tinca tinca</i>	5+	29,0	25,5	7,5	9,5	400,0	29,4	2,7	2,9
Карась сріблястий	2+	14,0	11,8	4,0	3,1	70,0	33,8	3,8	4,2
<i>Carassius auratus</i>	3+	17,0	14,5	4,9	3,7	114,7	33,7	3,9	3,7
<i>gibelio</i>	4+	21,1	18,0	6,1	4,6	165,1	33,8	3,9	2,8
Краснопірка	3+	20,3	17,3	3,5	5,2	206,0	20,2	3,3	2,5
Лящ	2+	13,0	10,0	4,0	6,3	187,0	40,0	1,6	8,5
<i>Abramis brama</i>	3+	19,3	13,4	6,2	6,8	239,4	46,3	2,0	3,3
	4+	24,0	18,7	6,8	8,1	323,3	36,4	2,3	2,3
Окунь	2+	16,0	14,0	4,0	4,3	87,0	28,5	3,2	3,1
<i>Perca fluviatilis</i>	3+	21,3	18,5	5,3	5,0	179,4	28,6	3,7	2,8
	4+	24,0	20,0	5,8	5,5	223,3	29,0	3,6	2,8
Судак	4+	25,0	22,0	7,2	5,2	400,0	32,7	4,2	3,7
Плітка	2+	13,5	11,5	3,5	4,0	50,0	30,4	3,3	3,3
<i>Rutilus rutilus</i>	3+	16,1	13,2	4,4	4,5	77,0	30,2	3,3	3,2
	4+	19,1	16,2	4,9	4,9	117,0	30,2	3,3	3,2
Плоскірка	2+	19,0	16,0	4,4	4,1	107,0	27,5	3,9	2,6
<i>Blicca bjoerkna</i>	3+	26,3	23,0	6,0	8,1	205,0	26,1	2,8	1,7
Щука	2+	30,8	27,5	8,7	5,0	790,0	31,9	5,5	2,8
<i>Esox lucius</i>	3+	35,0	30,5	9,5	5,5	847,0	31,1	5,5	2,9

Примітка. Відхилення морфометричних характеристик риб: від сер. промислової довжини 3–7 см, за масою тіла — 8–12 г.

(13,4%). Менш чисельними були представлені популяції щуки (5,2%), карася сріблястого (3,8%), головня (2,7%) та білизни (0,3%) (див. табл. 3).

У русловому Басівкутському водосховищі, більш навантаженому за сторонніми домішками (р. Устя), у відловах промислово іхтіофауна була представлена 9 видами риб, найчисельнішими були: карась сріблястий (20,4–33,3%), лящ (19,7%), плітка (6,1–17,8%), лин (9,9–15,1%), окунь (6,1–17,1%), щука (10,6%), плоскирка (8,6%), краснопірка (9,1%) та судак (3,9%) (табл. 4) [6].

Слід зауважити, що в руслове Басівкутське водосховище судак потрапив внаслідок зарибнення, а в руслове Млинівське — білизна та головень мігрують з верхньої течії р. Іква. Однак, основу промислово цінної іхтіофауни обох водосховищ формують 8 видів риб (лящ, плоскирка, плітка, краснопірка, щука, окунь, лин, карась сріблястий), які є типовими фіто-лімнофілами.

У руслових водосховищах малих річок залишились лише види риб лімнофільного комплексу. А поява у відловах окремих екземплярів риб лімно-реофільних пов'язана з їх штучним зарибненням, яке час від часу ще здійснюють органи держрибоохорони та громадські організації або за рахунок тих, що мігрують з верхньої течії річок (табл. 3, 4).

Так, у Млинівському водосховищі найбільш чисельною була молодь краснопірки, бичка пісочника, плітки, плоскирки, ляща, окуня, карася сріблястого, верховодки та гірчака, а в Басівкутському, відповідно — плітки, верхівки, окуня, плоскирки, ляща, гірчака, ротана, верховодки та карася сріблястого (табл. 3, 4).

Розмірно-вагові характеристики популяцій промислово цінних видів риб Басівкутського водосховища були погіршеними порівняно з такими ж видами чистішого Млинівського водосховища, хоча рівень видового представництва не відрізнявся, що підтверджується умовами відтворення (табл. 3, 4).

ВИСНОВКИ

За поєднання процесів прискореного “старіння”, урбанізації поверхні водозбору та демографічного навантаження, в руслових водосховищах протікають сукцесійні процеси, які ведуть до збіднення видового різноманіття, погіршення споживчих, ростових та відтворювальних характеристик риб, що докорінно відрізняє їх від природних нетрансформованих водойм.

У зарегульованих водоймах та водосховищах відбувається перерозподіл видового різноманіття іхтіофауни шляхом заміни видів рео- та рео-лімнофільного комплексів (*Chondrostoma nasus*, *Aspius aspius*, *Barbus boristenicus*, *Lota lota*, *Vimba vimba*) рибами лімно-реофілами та лімнофілами (*Carassius auratus*, *Rutilus rutilus*, *Alburnus alburnus*, *Perca fluviatilis*), які менш чутливі до порушень кисневого режиму та відсутності твердого дна при відтворенні.

Рибне населення досліджуваних водойм за сучасних умов представлене 10 родинами, до яких належать 29 видів, 24 з яких аборигенні, проти 36 раніше описаних. Переважання лімнофілів в кількісному і якісному співвідношенні відносно інших екологічних груп риб, призвела до того, що частка іхтіофауни лімнофільного комплексу за останні 50 років зростає у 2 рази, а частка реофільних видів риб зменшилась у 3 рази. У руслових водосховищах малих річок залишились лише лімнофільні види, 8 з яких мають промислову цінність та сформовані популяції: *Carassius auratus*, *Esox lucius*, *Rutilus rutilus*, *Perca fluviatilis*, *Blicca bjoerkna*, *Scardinius erythrophthalmus*, *Abramis brama*, *Neogobius fluviatilis*, що підтверджується наявністю молоді.

Зникнення з руслових водосховищ типових представників аборигенної іхтіофауни та заміщення їх екологічних ніш видами риб, які мають більшу екологічну валентність свідчить про витіснення традиційних промислово цінних видів риб рео- і рео-лімнофільного комплексу лімнофільним — ознака деградації іхтіоценозу водойм.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гриб Й.В., Клименко М.О., Сондак В.В. Відновна гідроекологія порушених річкових та озерних систем (гідрохімія, гідрологія, управління). — Рівне: Волинські береги, 1999. — в 2-х томах. — 496 с.

2. Відновна іхтіоекологія (реабілітація аборигенної іхтіофауни природних водойм України) / [за редакцією Й.В. Гриба, В.В. Сондака]. — Рівне: Волинські обереги, 2007. — 630 с.
3. Сондак В.В. Відновна іхтіоекологія природних водойм Західного Полісся України. — Рівне: Волинські обереги, 2008. — 296 с.
4. Гриб Й.В. Екологічна оцінка стану екосистем річкових басейнів рівнинної частини території України (охорона, відновлення, управління): автореферат дис. на здоб. наук. ст. д. біол. н. Дніпропетровськ, 2002. — 40 с.
5. Сондак В.В. Іхтіофауна природних водойм Стир-Горинського рибовідтворю вального комплексу (стан та умови відтворення): автореферат дис. на здоб. наук. ст. д. біол. н., К., 2010. — 44 с.
6. Волкошовець О.В. Іхтіофауна руслових водосховищ малих річок басейну Прип'яті за впливу урбанізації: автореферат дис. на здоб. наук. ст. к. біол. н., К., 2012. — 22 с.

ИХТИОФАУНА РУСЛОВЫХ ВОДОХРАНИЛИЩ МАЛИХ РЕК БАСЕЙНА ПРИП'ЯТИ ПОД ВПЛИВНИЕМ УРБАНИЗАЦИИ

О.В. Волкошовець, Й.В. Гриб, В.В. Сондак

Определены условия формирования состава аборигенной ихтиофауны в условиях сегментации русел малых рек Устья и Иква и их русловых водохранилищ с разным уровнем антропогенной нагрузки, разработаны рекомендации относительно сохранения видового многообразия и естественных условий для воссоздания их аборигенной ихтиофауны.

FISH FAUNA OF RIVER-BEDS STORAGE POOLS OF THE SMALL RIVERS OF POOL PRIPYATI UNDER THE INFLUENCE OF THE URBANIZATION

O. Volkshovets, Y. Grib, V. Sondak

Definitely conditions of formation of river-beds structure to a native fish fauna in the conditions of segmentation the small rivers Ustyia and Ikva and their river-beds reservoirs with different level of the anthropogenous loading, the developed recommendations concerning preservation of specific variety and natural conditions for a reconstruction to their native fish fauna.

УДК 574.5+597.2/.5

ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ВИДОВОГО РІЗНОМАНІТТЯ МОЛОДІ РИБ ЛІТОРАЛЬНИХ ДІЛЯНОК ЗАПОРІЗЬКОГО ВОДОСХОВИЩА

О.В. Федоненко, О.М. Маренков

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Представлений видовий склад та екологічна оцінка біорізноманіття мальків риб літоральних ділянок Самарської затоки та Запорізького водосховища. Розраховано ступінь схожості угруповань молоді іхтіофауни за коефіцієнтом Серенсена. За допомогою індексу ценотичної значимості (ІЦЗ) Мордухай-Болтовського виділені види-домінанти прибережних іхтіоценозів.

У світі проблем збереження біорізноманіття водних екосистем і раціонального використання водних живих ресурсів все гостріше постає питання вивчення умов відтворення та природного поповнення популяцій риб великих заток і мілководних прибережних зон дніпровських водосховищ [1].

Особливості розподілу молоді риб на мілководдях літоральної зони мають велике значення для з'ясування процесів формування іхтіофауни, оцінки ефективності розмноження риб у водоймі, прогнозування майбутніх промислових уловів, а також для біологічного обґрунтування заходів, пов'язаних